

Nr 32

Utlåtande i anledning av motioner om överförande i samhällets ägo av rikets mineraltillgångar.

I de likalydande motionerna I: 282 av herr *Werner* och II: 316 av fru *Marklund m. fl.* föreslås, att riksdagen skall i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa bl. a. att en särskild utredning tillsättes med uppgift att snarast framlägga en plan för överförande i samhällets ägo av landets mineraltillgångar samt gruvindustrin och förädlingsindustri i anslutning till denna.

Den föreslagna hemställan till Kungl. Maj:t omfattar ytterligare tre punkter, vilka gäller frågor om statliga företag i Norrland och av utskottet behandlats i dess utlåtande nr 30.

Motionerna

Utgångspunkten för motionärerna är den enligt deras mening bekymmersamma sysselsättnings- och befolkningsutvecklingen i norrlandslänen och dess konsekvenser i olika hänseenden. Det framstår för dem som angeläget att nya arbetstillfällen skapas där. Detta anges kräva en utvidgning av den samhälleliga sektorn inom främst industrin, varvid en utbyggnad av gruvnäringen och malmförädlingsindustrin skulle komma i första rummet. För att få till stånd statliga förädlingsindustrier och verkstadsindustrier krävs enligt motionärernas uppfattning att mineraltillgångarna och gruvhanteringen överföres i samhällets ägo.

Tidigare behandling av motioner i samma ämne

Vid 1968 års riksdag behandlades en motion med samma förslag som det nu aktuella i bankoutskottets utlåtande nr 65. Riksdagen avslog på utskottets hemställan motionen. Utskottet lämnade i sitt utlåtande en redogörelse för tidigare behandling av motioner med likartade förslag. Vidare redovisades vissa lagbestämmelser om bl. a. kronans rätt till andel i gruvföretag samt gavs uppgifter om gruvrättsutredningen och 1967 års gruvutredning. Utskottet torde här få hänvisa till dessa redogörelser. I sitt yttrande framhöll utskottet att gruvindustrin till mycket stor del är i statlig ägo samt att staten förbehållit sig rätten till hälftenandel i och, såvitt gäller Norrbottens län, företrädesrätt till nya mineralfyndigheter. Utskottet erin-

Bihang till riksdagens protokoll 1969. 8 saml. Nr 32

rade vidare om att en pågående utredning prövar förutsättningarna för en reform av gruvlagstiftningen, ägnad att ytterligare tillgodose de olika samhällsintressen som gör sig gällande på malmexploateringsens område. Vad gällde frågan om en utvidgning av den i statlig regi bedrivna förädlingsverksamheten ansåg utskottet att en sådan inte var utesluten men fann inte någon särskild utredning härav motiverad, då bl. a. delegationen för industrietablering kunde pröva olika konkreta uppslag till insatser inom branschen.

Utskottet

Utskottet har så sent som hösten 1968 behandlat ett motionsyrkande av samma lydelse som det nu aktuella. Med hänvisning bl. a. till statens redan starka intressen inom och inflytande på gruvindustrin samt till pågående utredningsverksamhet uttalade utskottet då att någon utredning enligt motionärernas förslag inte var motiverad. Utskottet har inte funnit skäl att frångå denna bedömning. Utskottet vill påpeka, att de punkter i motionerna som har betydelse i lokaliseringspolitiskt hänseende har behandlats i utskottets utlåtande nr 30.

Utskottet hemställer alltså

att riksdagen avslår motionerna I: 282 och II: 316, såvitt nu är i fråga.

Stockholm den 13 maj 1969

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle (s), Åke Larsson (s), Stefanson (fp)*, Åkerlund (m), Larfors (s), Brundin (m) och Stadling (s)*;

från andra kammaren: herrar Regnéll (m), Franzén i Motala (s), Börjesson i Glömminge (cp), Larsson i Umeå (fp), Rask (s), Haglund (s)*, Fridolfsson i Rödeby (s)* och Börjesson i Falköping (cp)*.

* Ej närvarande vid justeringen.